

P+

SPECIAL

Jaargang 17

Week 7 | 2019

Start van
sociale dialoog
naar Nederlands
voorbeeld

Polderen in Peru

Polderen in

Met de vuist in de lucht onderhandelen over betere arbeidsvoorwaarden? Dat is geen zeldzaam beeld in Peru. Maar de tijden veranderen. In samenwerking met Mondiaal FNV en DECP (de ontwikkelingsorganisatie van VNO/NCW) leren zowel Peruaanse werkgevers als vakbonden met elkaar in dialoog te gaan. Sinds ruim een half jaar is er een Stichting van de Arbeid actief, op Nederlandse leest geschoeid. De eerste cao's zonder voorafgaande stakingen zijn al afgesloten.

Het Nederlandse model is een goed en flexibel model, zegt Samuel Machacuay, bestuurssecretaris van de gloednieuwe Asociacion para el Trabajo, de Peruaanse variant op de Nederlandse Stichting van de Arbeid (STAR). Daarin overleggen werkgevers- en werknemersorganisaties om tot goede arbeidsverhoudingen te komen. "Een heleboel strategieën, inclusief de keukentafelgesprekken, hebben we overgenomen. We praten zelfs over 'modelo Polder'." Machacuay werkt voor Mondiaal FNV. Samen met de vakbonden van de Peruaanse vakcentrale CGTP zette hij de eerste schreden richting STAR.

Mondiaal FNV heeft al langer banden met de vakbeweging in Peru, een land waar de politiek een kleurrijk decor vormt van mismanagement en corruptie. "Politiek gezien is Peru een verschrikkelijk land", zegt Astrid Kaag, beleidsmedewerker van Mondiaal FNV. "De laatste vijf presidenten zitten in de gevangenis, zijn gevluht of hebben een aanklacht tegen zich lopen." Aan het begin van dit decennium raakte het geduld bij zowel de vakbonden als de werkgevers op. De ministers volgen elkaar snel op, wat ten koste gaat van beleid op langere termijn. De overheid bleek voor beiden onbetrouwbaar. Ze realiseerden zich dat economische stabiliteit niet vanzelf zou ontstaan. Het tripartiete overleg leidde stevast tot ongenoegen.

Toenmalig FNV-bestuurder Leo Hartveld had de Peruaanse bonden al in 2011 eens uitgebreid over de Nederlandse STAR verteld. Dat maakte

'samen uit, samen thuis'. Daar in Nederland is het eerste vertrouwen ontstaan."

Vanaf dat moment werd het interessant om ook het Dutch Employers Cooperation Programme (DECP) van VNO/NCW erbij te betrekken. Adviseur Sip Nieuwsma van deze DECP reisde in 2015 samen met vakbondsmen Hartveld naar Peru om gezamenlijk het poldermodel uit te leggen tijdens een meerdaags congres van de werkgeversclub SNI. "Eén dag stond in het teken van de sociale dialoog", blikt Nieuwsma terug. "Daar hebben we ons verhaal gedaan. Vooral de houding die je aanneemt om resultaten te behalen is van groot belang. Dat je eerst met elkaar spreekt voordat je actie voert. Ons praatje viel erg goed bij de toehoorders en vervolgens kregen we het verzoek om mee te helpen bij de oprichting van een STAR naar Nederlands model." Tijdens een tweede reis in 2016 kwam een afvaardiging van CGTP en SNI drie weken

Nederlanders die meehielpen om de dialoog in Peru een vaste vorm te geven. Onder andere Leo Hartveld van de FNV (uiterst links vooraan) met naast hem Astrid Kaag van Mondiaal FNV. Achteraan links Sip Nieuwsma van DECP (VNO-NCW).

Peru

stage lopen bij de Nederlandse Sociaal Economische Raad (SER) en STAR. Dat maakte het besluit een eigen overlegorgaan op te richten definitief. "Toen was er het besef dat alleen knokken en staken niet helpt", zegt Kaag. Machacuay: "Beide organisaties zijn zich ervan bewust dat sociale instabiliteit economische groei tegenwerkt. Het besef neemt toe dat conflicten averechts werken."

Mondiaal FNV en DECP hebben de werkgevers- en werknemersorganisaties intensief begeleid. En ze waren er bij toen in juni 2018 in de Nederlandse ambassade in Lima de officiële oprichting van de STAR getekend werd. Zo'n 90 procent van de Nederlandse structuur is door de Peruanen overgenomen. "Belangrijk is het vertrouwen", zegt Machacuay. "We zitten in het begin van het proces. Na acht jaar werk zijn we op dit punt uitgekomen. Het gaat langzaam, maar we hebben een toekomstvisie. En we hebben al wat palen geslagen. Zo is er een voorstel voor beleid op vakopleiding naar het ministerie van Onderwijs gestuurd. En we hebben al verschillende bijeenkomsten over de voordelen van onderhandelingen georganiseerd, waarbij werkgevers en vakbondsleiders aanwezig waren. Ze komen op de bijeenkomsten en ze beginnen het nut ervan in te zien."

"Het gaat erom de kloof tussen werkgevers en vakbonden te dichten, dat is de crux van de sociale dialoog", resumeert adviseur Nieuwsma. "De relatie tussen werkgevers en werknemers in Peru stond toen nog op scherp. Maar ze hadden een gemene deler: beide partijen waren ontevreden over het tripartiete overleg met de overheid."

Een belangrijk advies voor de sociale dialoog luidt: begin met een onderwerp dat je gemeenschappelijk aan kunt pakken. "Voor de Peruaanse partijen was dit best een openbaring", zegt Nieuwsma. "Dat je 's ochtends een conflict over arbeidsvoorwaarden kunt uitvechten en 's middags samen kunt werken aan beroeps- onderwijs, of een ander thema. We hebben hier achter de schermen aan bijgedragen door

Een historisch moment voor Peru: de voorzitter van de werkgeversorganisatie SNI, Andreas von Wedemeyer, en de algemeen secretaris van de vakbeweging CGTP, Gerónimo López Sevillano, omarmden elkaar na het ondertekenen van de oprichtingsakte van de Peruaanse Stichting van de Arbeid in juni 2018.

advies te geven en te zorgen dat de juiste mensen op de juiste plek zitten."

Naast samenwerking op nationaal niveau wordt er ook in enkele sectoren samengewerkt om de sociale dialoog en het overleg te bevorderen, onder andere in de agro-exportsector. Groente- en fruitteler Camposol, waar traditioneel veel conflicten waren, heeft in november 2018 een driejarige cao afgesloten met de vakbond. Dit geldt nu als lichtend voorbeeld (zie kader) in Peru. "Op nationaal niveau zijn er nog steeds veel acties en demonstraties, vooral gericht tegen de politiek", zegt Kaag. "Maar er is nu meer overleg tussen werkgevers en werknemers." ■

Websites

+ **Mondiaal FNV**
+ **DECP van VNO/NCW**

.....
+ TEKST ASTRID VAN UNEN
+ FOTOGRAFIE ASTRID KAAG, SNI, MARACUYÁ, DEPOSITPHOTOS
+ ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER EN STUDIO 10
+ UITGEVERIJ ATTICUS BV
+ WWW.P-PLUS.NL

Heeft de Peruaanse sociale dialoog resultaat?

De managers van groente- en fruitteler Camposol wilden nooit praten met de vakbond Sitecasa. Op zijn beurt waren de vakbondsleiders vooral gewend aan het voeren van actie, staken en het indienen van klachten bij de arbeidsinspectie. Onder begeleiding van Samuel Machacuay, FNV consultant in Peru, en met steun van de vakcentrale CGTP raakten ze aan de praat. Dit resulteerde in november 2018 in een driejarige cao met klinkende afspraken.

Afgesproken is dat werknemers een vast contract krijgen na vier jaar voor Camposol gewerkt te hebben. Verder krijgt iedereen een loonsverhoging, afhankelijk van het aantal jaren verrichte arbeid. Ook is afgesproken dat het vakbondslokaal wordt verbeterd, er een bonus op de dag van de Arbeid en op de verjaardag van de vakbond wordt uitgekeerd, iedereen recht heeft op bedrijfskleding, (aangepast aan mannen en vrouwen), voedingssupplementen aan zwangere vrouwen worden verstrekt, er een campagne over geboorteregeling komt, evenals een programma tegen geweld tegen vrouwen. De bond is tevreden en het bedrijf ook. Het heeft beide partijen erkenning gebracht door inkopers en de overheid. Bovendien is de productiviteit gestegen en zijn de kosten voor juridische procedures enorm gedaald. Peruanen willen nu graag werken voor Camposol, wat een enorme besparing oplevert in de wervingskosten van personeel.

+ **Meer over de eerste landbouw-cao in Peru**